

Zdravo urbano planiranje

Na velikoj Međunarodnoj konferenciji zdravih gradova, održanoj u listopadu prošle godine u Zagrebu, podijeljene su plakete sudionicima Lige zdravih gradova koja je zamišljena i provedena kao procjena doseg pojedinih Zdravih gradova i Zdravih županija u proteklom periodu od dvadeset godina postojanja projekta Zdravi grad, odnosno u godinama od uključivanja pojedinoga grada ili županije u Hrvatsku mrežu zdravih gradova. Vinkovci su po svojim rezultatima uvršteni među pet ili šest najboljih hrvatskih Zdravih gradova.

Kriteriji za postizanje takvog rezultata bili su složeni, zahtjevni i strogi, a konačni uspjeh je dokazao da se ide pravim putem. Tako je između ostaloga, bilo zahtijevano da svaki grad ili županija ima zacrtanu i ostvarenu politiku projekta »Zdravi grad« i ostvarenu političku podršku gradskome ili županijskom projektu, kao stvarnu, a ne deklarativnu potporu. Tražili su se i dokazi o realnim mogućnostima financiranja pojedinih projekata te o organizacijskim sposobnostima gradskih i županijskih timova za provedbu projekata u cjelini i pojedinih njihovih dijelova, ali i o sposobnosti gradskih i županijskih timova da o svojim rezultatima kvalitetno i stalno obavještavaju medije, a preko njih svoje lokalne sredine, te cjelokupnu javnost. Transparentnost je rada jedna od konstanti djelovanja gradskih i županijskih projekata i Hrvatske mreže zdravih gradova u cjelini. Svakodnevna užurbanost često uvjetuje zanemarivanje dokumentiranja pojedinih aktivnosti, no i to je bio jedan od zahtjeva

Lige zdravih gradova i zdravih županija. To se odnosi na dokumente i politiku razvoja zdravlja, ali i na projektnu dokumentaciju svake vrste. Konačno, jedan je od bitnih segmenata za procjenu uspješnosti gradskih i županijskih projekata spremnost na suradnju, na domaćem i međunarodnom planu. Za razliku od nekih drugih aktivnosti u kojima se to baš ne očekuje, unutar projekta »Zdravi grad« je »prepisivanje«, odnosno preuzimanje dobrih iskustava drugih gradova i županija ili kvalitetna suradnja sa sličnim projektima u drugim zemljama normalna i poželjna. Vinkovački gradonačelnik dr. Mladen Karlič ističe kako je umrežavanje jedan od bitnih postulata Hrvatske mreže zdravih gradova, a postiže se upravo prepoznavanjem i preuzimanjem projekata koji su se dokazali u drugim gradovima ili županijama i nesebičnim dijeljenjem vlastitih projekata sa drugima. Svoju privrženost projektu »Zdravi grad« Vinkovci između ostaloga dokazuju i najavljenim formiranjem posebnoga odsjeka pri gradskom Uredu za prostorno planiranje, koji bi se posebno bavio planiranjem, koncipiranjem i provedbom niza aktivnosti iz domene projekta »Zdravi grad«, sa profesionalno zaposlenom osobom koja bi mogla sustavno i kontinuirano pratiti provedbu pojedinih projekata i razvijati prepoznatljivost »Zdravoga grada« u lokalnoj zajednici i šire.

Jedan je od važnih doprinosa Vinkovaca – Zdravoga grada ukupnosti kvalitete i sadržaja Hrvatske mreže zdravih gradova i knjiga »Zdravo urbano planiranje« koju je

gradska koordinatorka Mandica Sanković, dipl. ing. arhitekture, prevela s engleskog jezika, a gradski projekt »Zdravi grad« ju publicirao i učinio dostupnom svima koje zanima ovaj segment unapređenja kvalitete života u zdravim gradovima i zdravim županijama.

Uklanjanje arhitektonskih barijera od izuzetne je važnosti ne samo u segmentu zdravog urbanog planiranja, već i u domeni brige o osobama s invaliditetom ili o našim starijim sugrađanima. Vinkovci su ovdje postigli zavidne rezultate.

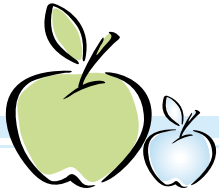
Uz održavanje Sajma zdravlja koji se nakon prvih godina u Zagrebu i Osijeku ustalio u Vinkovcima, već godinama vodeću ulogu u oblasti zdravog urbanog planiranja i neformalnu ulogu koordinatora ovih djelatnosti u Hrvatskoj mreži zdravih gradova, koja je tijekom kampanje »Povezani zdravljem« i formalizirana, Vinkovci se posebno diče dječjim igralištima koja su u poratnim godinama obnovljena ili novosagrađena u svim dijelovima grada. Dio je to i pojačane brige o najmlađim sugrađanima, ali i podizanje razine kvalitete života roditelja, pa i opće slike o zdravom načinu života u gradu na Bosutu.

Upravo je ta isprepletenost sadržaja i aktivnosti bitna značajka cjelokupnosti projekta Vinkovci – Zdravi grad, koji se razvija stalno istražujući potrebe i želje svojih stanovnika, a usmjerava se iznad svega ka djeci, kao budućnosti koja je već počela i budućim korisnicima i kreatorima svega što će se događati u gradu, pa naravno i novih projekata »Zdravoga grada«.

Možda je najbolja ilustracija pristupa zdravom urbanom planiranju u Vinkovcima projekt »Gradimo vrtić kakav želimo« koji je proveden u suradnji s Centrom za predškolski odgoj Vinkovci, pod vodstvom koordinatorice projekta Mirjane Pešec, prof. Zamisao je projekta bila razrada ideja vrtića po mjeri djeteta, a radionica je namijenjena djeci uzrasta od tri do deset godina. Cilj je projekta bio potaknuti djecu na zdravo urbano planiranje, razvijati njihovu likovnu imaginaciju i kreativnu apsorpciju, te proširiti dječje spoznaje o zdravom gradu, njegovoj suštini i smislu, kao i o osnovama urbanog planiranja.

Valjalo je osvijestiti stvarne želje i potrebe djeteta, u odnosu na oblikovanje prostora, ponuditi djeci da svojim znanjem i iskustvom prepoznaju svoje potrebe i upoznaju starije sa njima.

I, zaista su prikupljeni zanimljivi odgovori i sugestije. Djeca u dobi od pet do devet godina istaknula su između ostaloga kako žele u svome vrtiću imati bazen, neka su

zatražila sportsku dvoranu, a neki baš maštoviti su predložili gradnju zgrade vrtića u obliku kocke, koja će iznutra biti popločena plavim pločicama. Druga su djeca opet predložila gradnju pozornice, na kojoj bi mogli izvoditi svoje predstave, a neke je zanimala i mogućnost izgradnje biciklističke staze. Koliko su djeca već u toj dobi svjesna ustroja društva u kakvome živimo dokazuje i prijedlog jednoga dječaka, da o svemu tome treba pitati gradonačelnika jer je »on glavni u Vinkovcima i najbolje zna što se može napraviti, a što ne«.

Projekt je dokazao kako djeca imaju posve jasne predodžbe o svojim željama i po-

trebama u domeni zdravog urbanog planiranja, kako su svjesna realnosti odnosa između građana, kojima i sami pripadaju, i struktura uprave i drugih službi zaduženih za realizaciju pojedinih projekata, njihovo financiranje i izgradnju, iako su neke njihove želje posve bajkovite. No, i snovi i neostvarive želje su dio zdravog urbanog planiranja jer ukazuju na smjernice, na trenutno teško moguće ali u budućnosti možda realne projekte, na onaj dio čovjekova duhovnog života koji je oslonjen na igru i maštu, na vječito dijete u nama.

Djeca su tu da nam često pokažu putokaz, jer su neopterećena strahovima i nedoumi-

cama koje znaju blokirati nas starije. Zato je i ovaj projekt dragocjen kao još jedan dokaz da se u Vinkovcima zna kojim putem valja dalje, da se vodi računa o mogućnostima, ali i o željama pa se valja nadati da će kockasti vrtić, popločen plavim pločicama, sa bazenom, biciklističkom stazom i sportskom dvoranom zaista uskoro biti sagrađen.

Mandica Sanković, dipl. ing. arh.
mandica.sankovic@vk.t-com.hr

Duško Popović
popovidusko@yahoo.com